

Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten

Geloven in Arnhem deel 9

Zonder het zichtbare naambord zou je in de Parkstraat achter nummer 46 geen kerkgebouw verwachten. Maar achter de gevel van de statige stadsvilla bevindt zich een eigentijdse schuilkerk. Het fraaie, meer dan honderd jaar oude woonhuis is na de oorlog in verschillende fasen verbouwd tot een sfeervolle kerkruimte, met een ingenieus ingebouwd doopbassin en ruimte voor zeker 150 bezoekers. 'Happy Sabbath!' roept een spandoek boven de preekstoel de bezoekers toe. Deze morgen zijn er bijna vijftig aanwezig, onder wie tien kinderen. Ze vormen samen een bonte mix qua etnische afkomst en nationaliteit.

Het is dan ook zaterdagmorgen en daarmee is het meest opvallende onderscheid van dit kerkgenootschap benoemd. Hier wordt de wekelijkse samenkomst gevierd op de zevende dag van de week, in aansluiting bij de joodse sabbat, die ook door de stichters van het Christendom nog werd onderhouden totdat latere navolgers van Jezus de dag van de Opstanding tot vierdag verkozen. De onderlinge begroeting – vandaag ook voor ons bestemd - benadrukt deze keuze: 'Gezegende sabbat!'

De Arnhemse ZDA gemeente, gesticht in 1925, telt ongeveer 75 leden. Een klein deel van hen is al om 10 uur aanwezig voor een Bijbelstudie, aan de hand van een brochure met een jaarprogramma. Vandaag staat een gedeelte uit het oudtestamentische boek Nehemia op het programma. Dat leidt tot een levendige uitwisseling over de vraag hoever je moet gaan in het bewaken van je eigenheid om verwatering van eigen overtuigingen te voorkomen. Het gesprek wordt omlijst met a capella zang uit de eigen liedbundels.

Tegen elf uur komen de andere bezoekers binnen en verdelen zich over de ruimte. Er volgt een sobere liturgie, waarvan het voornaamste bestanddeel door een gastspreker wordt verzorgd. Deze gaat eerst met behulp van een grappige tekening in gesprek met de aanwezige kinderen – motto: 'geduld is een goede zaak'. Als de kinderen naar hun nevendienst zijn vertrokken, volgt de preek voor de volwassenen. Daarin legt de spreker opmerkelijke verbindingen tussen de Bijbel en 'het boek van de natuur'. Met de beamer wordt een groot aantal beelden van verre sterrenstelsels vertoond: hoe nietig is onze aarde in het onmetelijke geheel van de kosmos. Deze natuurwetenschappelijke benadering van het heelal wordt vervolgens verbonden met Bijbelse beelden en gedachten (uit de Psalmen, de brief van Paulus aan de Efeziërs en het boek Openbaringen), zo te horen zonder enige aarzeling bij het mengen van zulke totaal verschillende wereldbeelden en wetenschappelijke categorieën. De predicatie eindigt met de vraag of de aanwezigen zelf klaar zijn voor een toekomstige reis naar de hemel.

Recht op staande en met begeleiding van een klein orgel worden tussendoor liederen gezongen uit twee bundels. In de oudste van de twee staan ook Psalmen. Veel van de opgenomen liederen zijn zonder vermelding van tekstschrijver en componist maar de overheersende indruk is die van opwekking en eindtijdverwachting. Met dat laatste zijn we ook bij het tweede kenmerk van dit kerkgenootschap. Het is halverwege de 19^e eeuw in de Verenigde Staten ontstaan in de maalstroom van de vele toenmalige opwekkings- en eindtijdbewegingen. Belangrijke figuur bij de oprichting is Ellen Gould White-Harmon, een charismatische vrouw die veel van de beginselen van de ZDA onder woorden bracht. Enkele van haar geschriften worden ook vandaag nog door de ZDA uitgegeven. De beweging verspreidde zich weldra over de hele wereld en telt tegenwoordig meer dan 22 miljoen leden van wie er zo'n zesduizend in Nederland wonen.

In een gesprek bij de koffie na afloop en uit ter beschikking gestelde schriftelijke informatie leren we meer over de ZDA en hun Arnhemse vestiging. Die is regionaal gericht en telt daarom verschillende Engelstalige leden die hier tijdelijk, bijvoorbeeld als student, verblijven. Predikant voor de regio is ds. Jurrien den Hollander. In Arnhem Zuid is onder de naam *Focus* een filiaalkerk actief, waarbij men te gast is bij de Baptistengemeente Arnhem Zuid.

Historisch gezien zijn er ook de nodige overeenkomsten met de Baptisten, die net als de ZDA de volwassendoop hanteren en waarvan een van de vele afsplitsingen eveneens de zaterdag als vierdag heeft gekozen.

Opvallend bij de ZDA is hun aandacht voor onderwijs en gezondheidszorg. Met name in de VS en in Derde Wereld landen zijn verschillende door de ZDA op deze terreinen gestichte instellingen actief. Zo ontstaat een beeld van tamelijk traditionele theologische opvattingen (met veel nadruk op de uitleg van Bijbelse profetieën) in combinatie met veel maatschappelijke inzet en compassie. De oudtestamentische spijswetten worden onderhouden, wat ZDA'ers in de praktijk vaak tot vegetarisme brengt. Geweldloosheid en zorg voor milieu en klimaat staan ook hoog in het vaandel.

Met hun bescheiden ledental kunnen de Arnhemse ZDA'ers niet heel veel ondernemen op diaconaal en maatschappelijk gebied. Maar enkele van de leden koken regelmatig in het Kruispunt. Oecumenisch gezien blijven ze lokaal enigszins achter. Ook dat is uit menskrachtfactoren te verklaren; het landelijke hoofdkwartier in Huis ter Heide van de ZDA is wel als waarnemer bij de Raad van kerken in Nederland aangesloten.

Johannes Kon en Kees Tinga

Veel informatie over de geschiedenis van de Zevende-dags Adventisten is op het internet (bijv. bij Wikipedia) te vinden. Eigen informatie vind je bij www.adventist.org (internationaal) en www.adventist.nl (Nederland). De Arnhemse kerk heeft ook een eigen site: www.adventkerkarnhem.nl

Attentie: *In het programma "Holland van Boven" zal binnenkort een item verwerkt zijn over de Zevende-dags Adventisten in Nederland. Dit wordt uitgezonden door SBS6:
Zondag 5 januari 2020 om 15.00 uur en
Zaterdag 11 januari 2020 om 12.30 uur.*